

IZVJEŠTAJ O RADU U DRŽAVNOM ARHIVU U ZAGREBU

Tijekom četiri radna dana u listopadu 2020. dr. Željka Radovinović je u Državnom arhivu u Zagrebu pregledala arhivsku zbirku odvjetnika Milana Dečaka, koji je u razdoblju od 1937. do 1943. bio stečajni upravitelj diskografske tvrtke Edison Bell Penkala.

Na uvid je dobila četiri računske knjige i šest arhivskih kutija nesistematiziranih spisa te upisne knjige Trgovačkoga suda u Zagrebu s evidencijom registara tvrtki Edison Bell Penkala i Elektroton.

Pregledavajući gradivo, načinila je više od 760 fotografija i prikupila dokumentaciju o povijesti tvrtke EBP od njezina osnivanja, pravilima poduzeća i njezina odnosa s nadređenom londonskom tvrtkom Edison Bell International. Prikupljeno je gradivo obradila i pohranila u online sustavu koji je dostupan svim suradnicima na projektu.

Spisi sadrže podatke o razvoju diskografske industrije u Zagrebu te plasmanu gramofonskih ploča i gramofona na tržištu Hrvatske, Srbije i Makedonije (u prodavaonicama u Zagrebu, Beogradu i Skoplju). Svjedoče i o nemilosrdnom odnosu engleskih većinskih vlasnika prema lokalnoj hrvatskoj sredini, o nepoštenju engleskoga direktora tvrtke Abrahama Bernarda Goodmana i njegovoj privatnoj tvrtki za prikazivanja filmova (kino Edison, tvrtka Thalia), o stečajnom upravitelju Dečaku koji je nastojao što duže održati proizvodnju kako bi isplatio dugove tvrtke vjerovnicima i dr. Dokumentacija svjedoči i o postupku NDH prema privatnim tvrtkama početkom 2. svjetskog rata (podržavljenje, zapljena sirovina za proizvodnju ploča i postojećih matrica, korištenje prostora tvornice kao skladišta jaja), kao i upadu njemačke vojske u prostore tvornice. Također, gradivo sadrži i dokumente vezane uz odnos EBP i Elektrotona u doba dok mu je sjedište bilo u Ljubljani te preseljenja u Zagreb, ugovore o najmu i pregovore o kupovini opreme za proizvodnju. U cjelini, koliko je zasad poznato, riječ je o najopsežnijem fondu primarne arhivske građe o EBP, a djelomice i Elektrotonu.

